

Regeringen
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning (SOU 2020:33)

Dnr U2020/03826/GV

Sammanfattning

Regeringen har begärt Skolverkets yttrande över betänkandet Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning (SOU 2020:33).

Skolverket delar den problembild som utredningen beskriver. Utredningen pekar i sitt betänkande på att elever inte erbjuds ett allsidigt utbud av utbildningar samt att de inte motsvarar arbetsmarknadens behov av kompetens inom vissa yrkesområden. Svårigheterna att erbjuda utbildningar på gymnasial nivå som tillgodoser såväl individers, arbetslivets som samhällets behov är en utmaning som återkommande uppmärksammas av bland annat Skolverket.

Skolverket ser positivt på utredningens förslag som syftar till att förstärka samverkan mellan kommuner, vilket i förlängningen kan medföra en större och bredare tillgång till utbildning. Detta är positivt för den enskilde individen och det främjar det livslånga lärandet. Utredningens förslag har också potential att skapa en bättre matchning mellan den utbildning som erbjuds och de kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden lokalt, regionalt och nationellt, vilket kan förenkla och påskynda elevernas övergång till arbetslivet.

Skolverket konstaterar vidare att de centrala förslagen i utredningen endast är beskrivna på en övergripande nivå. Utredningen anför att om riksdagen beslutar om ett ökat statligt inflytande vad gäller planering och dimensionering krävs ett omfattande utvecklingsarbete som kommer att involvera såväl huvudmän som Skolverket och andra myndigheter. Skolverket föreslås få i uppdrag att i dialog med huvudmän och berörda myndigheter förbereda reformen. Till exempel föreslås att Skolverket ska ta fram regionala planeringsunderlag som ska stödja kommunerna i sitt arbete med att planera utbildningen. I ett andra steg föreslås Skolverket att i samarbete med huvudmän och berörda huvudmän, få i uppdrag att

ta fram en beslutsprocess för regionala ramar för utbildning på gymnasial nivå. Skolverket ska avgöra bland annat ramarnas detaljeringsgrad och periodicitet.

Det finns flera områden som utredningen kommer med förslag på men där Skolverket ska ta vid och utreda, utforma och realisera förslagen. Det är med andra ord svårt att i dagsläget förutse de konsekvenser som förslagen medför och i vilken utsträckning förslagen kommer att bidra till att lösa de problem som utredningen beskriver. Vidare ser Skolverket att man i ett senare skede riskerar att upptäcka svårigheter som inte har belysts och därmed kanske inte går att förutsäga i nuläget. Av detta skäl ser Skolverket också att en tidplan för ett eventuellt införande troligen behöver vara mer långsiktig än utredningens förslag.

Skolverket vill framhålla vikten av att balansen mellan individens intressen, samhällets och arbetsmarknadens behov upprätthålls i den modell för planering och dimensionering som utredningen föreslår. Den enskilde individens behov och intressen är viktiga drivkrafter som ökar sannolikheten för att utbildningen fullföljs. Det är också viktigt att utbildningens organisation även framöver är flexibel så att huvudmännen snabbt kan ställa om utbildningsutbudet efter lokala förutsättningar och behov.

Utredningens förslag är omfattande och innebär genomgripande förändringar om de genomförs i sin helhet. Utredningens förslag innebär reformer i två steg där det första steget innebär mindre ingrepp i den rådande ordningen. Skolverket bedömer att förändringarna i det första steget kan genomföras relativt enkelt inom vuxenutbildningen, och att en rekommenderad dimensionering för gymnasieskolan även den är förhållandevis enkelt genomförbar. Dessa förändringar i sig skulle sannolikt leda till en förbättrad samverkan. Steg två innebär större och mer ingripande förändringar och att visst ansvar för planering och dimensionering överförs från kommunerna till staten. Skolverket konstaterar att reformens andra steg föreslås implementeras relativt nära inpå införandet av steg ett. Detta ger begränsat med tid för att pröva och följa upp utfallet av de förändringar som genomförs i steg ett.

Nedan följer en sammanfattning av Skolverkets ställningstaganden. De förslag som inte omnämns har Skolverket inga invändningar emot.

Skolverket tillstyrker följande förslag och bedömningar:

- 6.1.1 Det behövs nya principer för planering och dimensionering av utbudet i gymnasieskolan
- 6.1.4 Möjligheten att delta i yrkesutbildning i regionalt yrkesvux inom samverkansområdet ska öka
- 6.4.1 Alla skolhuvudmän i gymnasieskolan ska ingå i en gemensam antagningsorganisation
- 6.5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser i reformens första steg

- 6.6.3 Gymnasiesärskolan och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå ska inte ingå i de nationellt beslutade regionala ramarna för utbildningsutbudet
- 6.6.8 Sammanhållen yrkesutbildning i komvux ska definieras i skollagen
- 6.8.1 Det finns fortsatt behov av statsbidrag för vissa utpekade områden inom ramen för regionalt yrkesvux
- 6.9.3 Regionala antagningskanslier i komvux
- 7.3.6 Bidrag ska i vissa fall kunna lämnas även om motsvarande utbildning finns på hemorten

Skolverket tillstyrker följande förslag och bedömningar med kommentar:

- 6.1.2 Kommuner ska samverka för ett ändamålsenligt utbud
- 6.1.3 Kommuners erbjudande av utbildning inom gymnasieskolan
- 6.1.5 Skolverket ska i sin fördelning av statsbidrag för regionalt yrkesvux ta hänsyn till behoven på hela arbetsmarknaden
- 6.3.1 Skolverket ska ta fram regionala planeringsunderlag om behovet av gymnasial utbildning
- 6.3.2 Stöd till huvudmän som anordnar utbildning inom gymnasiesärskolan och komvux som särskild utbildning
- 6.3.3 Skolhuvudmännen ska rapportera sitt planerade utbud till Skolverket
- 6.3.4 Huvudmännens information till ungdomar och vårdnadshavare om gymnasieutbildningarna ska förbättras
- 6.3.5 Regionala branschråd för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska bidra med information om arbetsmarknadens kompetensbehov
- 6.3.6 Det nationella uppföljningssystemets insamlade uppgifter måste kunna offentliggöras på skol- och huvudmannanivå
- 6.6.1 Samverkansavtal ska omfatta all sammanhållen yrkesutbildning i komvux på gymnasial nivå
- 6.6.2 Skolverket ska besluta om regionala ramar för utbudet på gymnasial nivå
- 6.6.4 Kommuner och huvudmän för utbildning ska få lämna synpunkter innan Skolverket beslutar om ramar
- 6.6.5 Kommunerna ska följa de regionala ramarna för utbildning i gymnasieskolan
- 6.6.6 Enskilda huvudmän för gymnasieskola ska ges godkännande i förhållande till utbildningsbehoven

- 6.6.9 Kommunernas utbud av sammanhållen yrkesutbildning i komvux ska följa Skolverkets ramar
- 6.6.10 Utökade möjligheter att delta i yrkesutbildning i komvux
- 6.7 Skolverket ska förbereda införandet och utarbeta förslag kring ramarnas konkreta utformning
- 6.8.2 Arbetsplatsförlagt lärande ska ingå i all sammanhållen yrkesutbildning i komvux
- 6.8.3 Regionala branschråd ska ersätta yrkesråd
- 6.9.1 Nya verktyg för tillsyn och kvalitetsgranskning avgörande för en mer likvärdig gymnasial utbildning
- 6.9.2 Gymnasieskolans utbildningar bör utvecklas
- 7.2.3 Ett kompensatoriskt schablonbelopp ska införas i gymnasieskolan
- 7.2.4 Huvudmän ska arbeta aktivt för en allsidig social elevsammansättning vid sina skolenheter
- 7.3.3 Bidrag ska lämnas om motsvarande utbildning saknas på hemorten

Skolverket avstyrker följande förslag:

- 6.10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser i reformens andra steg

Förslaget avstyrks med anledning av att Skolverket anser att tidplanen för reformens genomförande behöver vara mer långsiktig än utredningens förslag.

Skolverkets synpunkter

Yttrandet behandlar endast de delar av betänkandet som Skolverket har synpunkter på. Yttrandet följer den ordning som förslagen presenteras i betänkandet. Författningsförslagen kommenteras endast i de fall myndigheten har lagtekniska synpunkter att anföra.

Avgränsningar i Skolverkets remissvar

Skolverket vill särskilt understryka svårigheterna som har uppstått kring statistikuppgifter som rör enskilda huvudmän och fristående skolor eller förskolor. Som myndigheten framfört gör det nya rättsläget det svårt eller omöjligt att genomföra vissa av de förslag som lämnas i utredningen. Skolverket noterar att regeringen nyligen remitterat ett förslag till tillfällig lösning på problemet och Skolverket utgår i detta yttrande ifrån att uppgifter om huvudmän och skolor kommer att bli tillgängliga i samma utsträckning som innan det nya rättsläget uppstod.

Vad gäller förslag i utredningen som berör skolmyndigheternas regionalisering har Skolverket valt att i första hand lyfta fram myndighetens bedömning av förslagen för skolväsendet och eleverna, och i mindre utsträckning gå in på konsekvenserna för Skolverket som myndighet. Särskilt gäller det frågan om vilken roll Skolverket bör ha i en eventuellt kommande regionaliserad organisation där Skolverket i detta yttrande har valt att inte på djupet analysera förslagen ur den aspekten. Frågan om skolmyndigheternas organisering och regionalisering bereds för närvarande i andra sammanhang. Skolverket bedömer att frågan på grund av sin komplexitet behöver kommenteras i ett sammanhang där detta är huvudfrågan.

6. Förslag om planering och dimensionering

6.1 Utbud och dimensionering av gymnasial utbildning

6.1.2 Kommuner ska samverka för ett ändamålsenligt utbud

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Skolverket menar att det är centralt för att lösa de nya uppgifter som kan komma att åläggas myndigheten att skapa en starkare förankring mellan huvudmännen och Skolverket. Det kan dock finnas en risk att ännu en regional struktur byggs upp parallellt med Arbetsförmedlingen och regionalt utvecklingsansvariga som arbetar med liknande regionala analys- och planeringsunderlag för kompetensförsörjningen.

Utredningen bedömer att det finns en viss potential i att öka samverkan mellan den kommunala vuxenutbildningen och gymnasieskolan, till exempel gällande samutnyttjande av vissa resurser, så som personal, lokaler och utrustning. Skolverket vill här peka på att den kommunala vuxenutbildningen och

gymnasieskolan har olika villkor för sina verksamheter – enligt skollag och förordning. I vilken utsträckning det kommer att vara möjligt att exempelvis samutnyttja resurser ytterligare mellan dessa skolformer kan vara en mer komplex fråga än vad som görs gällande i utredningen.

Skolverket vill vidare peka på att kommuner inom ett primärt samverkansområde kan ha väldigt olika förutsättningar sett till exempel till storlek, geografiskt läge, administrativ kapacitet och ekonomiska resurser. Myndigheten ser att det finns en risk att kommuner som ingår i samverkansområden kan möta stora utmaningar vad gäller samordning och placering av utbildningar. Kommuner kan tvingas ingå i konstellationer där de ingående kommunerna har olika förutsättningar och att ojämlika förhållanden mellan kommunerna uppstår.

6.1.3 Kommuners erbjudande av utbildning inom gymnasieskolan

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Det finns idag ett antal inriktningar på flera program som på grund av lågt söktryck inte erbjuds i många kommuner, trots att behovet av arbetskraft kan vara stort. Skolverket ser en risk att ingen av aktörerna i ett framtida samverkansområde vill erbjuda en utbildning som är kostsam, eller har få sökanden, trots att behov av utbildad arbetskraft finns. Med det i åtanke menar Skolverket att det är möjligt att flera kommuner inom samma samverkansområde i stället kommer att vilja erbjuda samma utbildningar. Det är därför viktigt att samverkansavtalen som kommunerna ska upprätta kommer att bli tillräckligt styrande för att uppnå syftet att bredda utbudet av utbildning samt öka likvärdigheten i vilka utbildningar som erbjuds.

6.1.5 Skolverket ska i sin fördelning av statsbidrag för regionalt yrkesvux ta hänsyn till behoven på hela arbetsmarknaden

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Skolverket ser positivt på de förtydliganden som föreslås i statsbidragsförordningen.

Vad gäller det som åläggs huvudmännen är det dock redan möjligt att utifrån dagens reglering läsa in att huvudmännen bör göra en del av det som förtydligas. Att huvudmännen efterlever detta i olika utsträckning skulle alltså kunna vara ett argument för att Skolverket ges möjlighet att beakta hur utbudet tillgodoser behoven på hela arbetsmarknaden vid fördelning av statsbidraget.

Myndigheten vill samtidigt, och i ljuset av att utredningen i avsnitt 6.8.1 föreslår ytterligare förändringar av statsbidraget, betona att det är av stor vikt för huvudmännen att förutsättningarna för att ta del av statsbidrag är förutsägbara. Statsbidraget för regional yrkesinriktad yrkesutbildning har genomgått flera stora förändringar de senaste åren. Även om huvudmännen vid Skolverkets regionala dialoger 2020 anger att de nyligen genomförda förändringarna i bidraget varit positiva, framkommer också att huvudmännen har ett stort behov att på förhand

kunna planera och vid behov genomföra förändringar i sin egen organisation när förutsättningarna för att ta del av ett statsbidrag förändras.¹

6.3 Bedömning av behov av gymnasial utbildning

6.3.1 Skolverket ska ta fram regionala planeringsunderlag om behovet av gymnasial utbildning

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Flera av de myndigheter som ska förse Skolverket med underlag samverkar myndigheten redan med idag inom uppdraget att stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete.²

Skolverket konstaterar att utredningens förslag skulle innebära ett ökat krav på samarbete med Statistiska centralbyrån, Tillväxtverket, Arbetsförmedlingen, men även med Skolinspektionen. Skolverket skulle gärna se att myndigheten även får i uppdrag att samverka och föra dialog direkt med regionalt utvecklingsansvarig, snarare än via Tillväxtverket. Inte minst utifrån förslaget i

Valideringsdelegationens betänkande om att kompetensförsörjning ska vara en grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret. Vidare föreslås att regionalt utvecklingsansvariga tillhandahålla analyser och prognoser av behovet av kompetens i privat och offentlig sektor på kort och lång sikt och därför har en god överblick av det regionala kompetensbehovet. Skolverket tillstyrkte förslaget i sitt yttrande.³

Om förslaget genomförs kommer flera olika myndigheter att ta fram analyser om arbetsmarknadens efterfrågan, om än med olika inriktning och med olika uppdrag (Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan, Statistiska centralbyrån och Skolverket). Skolverket anser att detta skulle kunna innebära ett större behov än idag av att ha en utpekad ansvarig myndighet på analysområdet.

Utredningen föreslår även att Skolverket bör stödja huvudmännen genom återkommande analyser av elevers efterfrågan av utbildning i gymnasieskolan. Skolverket vill peka på att elevernas behov och efterfrågan av utbildning kan innefatta en lång rad svåråtgörbara mjuka värden, så som individens trygghet, studiemotivation och omgivning. Dessa variabler kan var och en vara avgörande för huruvida eleven vill påbörja en viss gymnasieutbildning eller inte. Skolverket saknar i utredningen motsvarande resonemang om vuxnas drivkrafter. Det saknas även resonemang om vuxna elevers möjlighet och vilja till att resa till och från utbildningen och hur detta påverkar deras efterfrågan av utbildning.

¹ Skolverket (2020). *Sammanställning av regionala dialoger om vuxenutbildning 2020*. Dnr 2020:1435.

² Tillväxtverkets uppdrag att stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete 2018–2020 (N2017/07839/RTS)

³ Skolverket (2020). *Yttrande över Validering – för kompetensförsörjning och livslångt lärande (SOU 2019:69)* Dnr 2020:462

Skolverket instämmer i utredningens bedömning om statistikinsamling om sökande, mottagna och antagna till sammanhållna yrkesutbildningar i komvux på gymnasial nivå. Det är dock svårare att samla in uppgifter om sökande och antagna inom komvux än inom gymnasieskolan eftersom eleverna kan söka och börja kurser löpande under året. Här är en stor skillnad mot gymnasieskolans antagning som sker vid ett tillfälle.

6.3.2 Stöd till huvudmän som anordnar utbildning inom gymnasiesärskolan och komvux som särskild utbildning

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Skolverket noterar att den statliga styrningen inte blir lika tydlig när det gäller gymnasiesärskolan och komvux som särskild utbildning som för de andra skolformerna. Skolverket ser därför en risk att utbudet av tillgängliga utbildningar inte kommer att öka för dessa elevgrupper.

Även om utbudet på regional nivå för denna målgrupp skulle öka begränsas elevernas möjlighet att nyttja utbudet i närliggande kommuner i praktiken om deras pendlingsbenägenhet är låg eller om andra avgörande funktioner som skolskjuts eller färdtjänst inte medger de resor som behövs.

Skolverket vill i sammanhanget framhålla att alla utbildningar inom gymnasiesärskolan inte har samma grad av arbetslivsanknytning eller yrkeskoppling. Som exempel kan nämnas programmet för estetiska verksamheter och programmet för samhälle, natur och språk. Programmen tränar dock andra förmågor som bemötande, socialt samspel, sammanhang och samarbete som alla är viktiga förmågor i arbetslivet. När underlagen ska fungera som stöd för dimensionering och planering av huvudmännens verksamheter är risken att det skickas en signal om att dessa program, eller att de program som av olika anledningar i låg grad ger etablering på arbetsmarknaden, inte är värda att satsa på, vilket kan begränsa elevernas utbud av utbildning.

6.3.3 Skolhuvudmännen ska rapportera sitt planerade utbud till Skolverket

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Som framgår av utredningen tillhandahålls vissa uppgifter redan idag, exempelvis genom regionala antagningskanslier för utbildning inom gymnasieskolan. Förslaget innebär att huvudmännen omfattas av uppgiftsskyldighet och att uppgifternas samlas in nationellt av en myndighet. Detta kan bidra till att öka kvaliteten och tillgången på uppgifter.

Tidpunkten för insamlingen kan spela stor roll, särskilt gäller detta för utbudet inom komvux. Komvux ska bedrivas kontinuerligt året om och en styrka med vuxenutbildningen är att snabbt kunna ställa om utbildningsutbud efter behov och efterfrågan. Inom denna skolform kan det planerade utbudet således förändras snabbt.

6.3.4 Huvudmännens information till ungdomar och vårdnadshavare om gymnasieutbildningarna ska förbättras

Skolverket tillstyrker utredningens förslag, och vill tillägga att information om program och inriktningar även bör kompletteras med tydlig information kring vilka yrkesutgångar som erbjuds. Skolverket vill i sammanhanget betona att den information som utredningen föreslår, är en av flera nödvändiga förutsättningar för att kunna göra väl underbyggda val av gymnasieutbildning.

Tillgång till studie- och yrkesvägledning är lika viktigt och en förutsättning för att informationen ska kunna användas på det sätt som avses. Myndigheten instämmer således med utredningens beskrivning av att likvärdig tillgång till både vägledning och information är viktig för eleverna, men anser att det är avgörande att förstärka elevernas rätt att få stöd i att utveckla kunskaper om sig själva i förhållande till alternativen och en kommande arbetsmarknad. Att ha utvecklat en så kallad valkomptens är en förutsättning för att kunna ta till sig viktig information om såväl gymnasieprogrammen, inriktningar som en framtida tänkbar arbetsmarknad.

Utredningen hänvisar till att utredningen Framtidsvägen låg till grund för Gy11 och att man i den pekar på elevernas rätt till tydlig information om innehåll i utbildningen och information om vart den leder, och att marknadsföring behöver utvecklas mot en kvalitetssäkrad information som ger en god grund för val efter intresseinriktning. I detta sammanhang vill Skolverket också tydliggöra att samma utredning i det sammanhanget också betonade att den enskilda eleven i många fall också behöver kvalificerad vägledning.⁴

6.3.5 Regionala branschråd för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska bidra med information om arbetsmarknadens kompetensbehov

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Skolverket ser positivt på förslaget om regionala branschråd som bidrar till information om arbetsmarknadens kompetensbehov. Idag finns de lokala programråden för gymnasieskolans yrkesprogram enligt 3 § gymnasieförordningen. Skolverket instämmer i utredningens beskrivning om att de lokala programrådets funktionalitet skiftar. Skolverket har även fått signaler om att vuxenutbildningens yrkesråd varierar i funktionalitet. Skolverket ser därmed en risk att även de föreslagna regionala branschråden kommer att skifta i kvalitet på liknande sätt som de lokala programråden och yrkesråden. Utredningens förslag är vidare att regionalt utvecklingsansvarig, Arbetsförmedlingen och representanter för branschområdet ska erbjudas att delta i de regionala branschråden. Skolverket menar att formuleringen ”erbjudas” riskerar att leda till att relevanta aktörer inte ingår i branschråden. För att minska risken för stora skillnader i kvalitet i branschråden bör utformning och uppgifter till råden vara tydliga.

⁴ SOU 2008:27. *Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola.*

Skolverket noterar vidare att det är oklart hur många branschråd som kan komma att bildas. Detta är beroende av i vilken grad samordning sker mellan de olika samverkansområdena och i vilken utsträckning branschråden samorganiserar sig med vuxenutbildningens yrkesråd.

Skolverket vill här också påpeka att ett gymnasieprogram inte sällan utbildar till flera olika branscher. Därutöver har två av gymnasiesärskolans program (estetiska programmet samt programmet för samhälle natur och språk) inte självklart några definierade branscher som mottagare av eleverna.

Skolverket vill i sammanhanget också lyfta att det pågår flera insatser som avser att stärka samverkan mellan utbildning och bransch, till exempel försöksverksamheter med yrkesprov och branschskola. Det pågår även myndighetsövergripande samarbeten om bland annat kompetensförsörjning och branschkontakter.

6.3.6 Det nationella uppföljningssystemets insamlade uppgifter måste kunna offentliggöras på skol- och huvudmannnivå

Skolverket instämmer i utredningens bedömning. Med anledning av det nya rättsläget kan Skolverket tills vidare inte publicera statistik om enskilda huvudmän eller fristående skolor och förskolor mer än på aggregerad nivå. Med tillämpning av principen om likabehandling har Skolverket gjort bedömningen att myndigheten inte heller kan publicera uppgifter om offentliga huvudmän på annan än nationell nivå. Det nya rättsläget har fått en rad allvarliga konsekvenser för skolväsendets och allmänhetens tillgång till information. Skolverket lämnade i början av september 2020 en redovisning till regeringen som innefattade förslag på hur tillgången till nödvändig information kan lösas.⁵ Skolverket noterar också att regeringen nyligen remitterat ett förslag till tillfällig lösning på problemet och utgår från att uppgifter på skol- och kommunnivå kommer att vara tillgängliga i framtiden.

6.6 Ökat statligt inflytande – reformens andra steg

6.6.1 Samverkansavtal ska omfatta all sammanhållen yrkesutbildning i komvux på gymnasial nivå

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Skolverket noterar dock att förslagen kan medföra att kommunernas vuxenutbildning mer eller mindre delas i två delar, en del som samverkar regionalt och en del som bedrivs i egen regi. Det är dock svårt att förutse vilka konsekvenser detta kan medföra.

Vidare ska samverkansavtalet avse planering, dimensionering och erbjudande av sammanhållen yrkesutbildning och enstaka yrkesinriktade kurser. Utredningens

⁵ Skolverket (2020). *Förslag på hur Statens skolverk och Statens skolinspektion ska få tillgång till nödvändig information för sina verksamheter*. Dnr 2020:1060.

förslag ger dock ingen tydlig vägledning i vad som kan ingå i begreppet enstaka yrkesinriktade kurser.

För närvarande är statsbidraget för regionalt yrkesvux uppdelat i tre olika huvudområden (yrkesvux, lärlingsvux och yrkesförarutbildning). Förordningen som reglerar statsbidraget medger att kommunerna kan ingå i olika samverkansområden beroende på huvudområden. Det är oklart i utredningens förslag hur detta kommer att fungera när de bestämmelser som idag regleras i förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning förs in i skollagen.

Skolverket noterar att utredningen i konsekvensutredningen beskriver att dessa förslag kan få en betydande inverkan på vissa kommunens kursutbud. Skolverket menar att detta även kan få konsekvenser för den enskilde individens möjlighet att välja en utbildning på eller nära hemorten.

En stor del av kommunal vuxenutbildning bedrivs på entreprenad och kommunerna har idag olika avtalsmodeller för utbildning på entreprenad, vilket påverkar kommunernas utbud av utbildning. Skolverket menar att utredningen inte fullt ut analyserat konsekvenserna för kommunerna på denna punkt.

6.6.2 Skolverket ska besluta om regionala ramar för utbudet på gymnasial nivå

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Skolverket bedömer att utredningens förslag att Skolverket beslutar om regionala ramar för gymnasial utbildning har potential att bidra till ett mer ändamålsenligt utbildningsutbud. Skolverket anser dock att det är svårt att fullt ut förutse konsekvenserna som förslaget medför, och i vilken utsträckning förslaget kommer att bidra till att lösa de problem som utredningen beskriver. Enligt utredningens förslag ska Skolverket få i uppdrag att förbereda reformen och därför presenteras inte heller förordningsändringar i förslaget. Det är därför svårt att i nuläget bedöma mer än huvuddragen i förslagen. För Skolverket är det viktigt att ett kommande uppdrag är tydligt utformat.

Det finns flera frågor som utredningen understryker är viktiga för planeringen och dimensioneringen, men som Skolverket ska få mandat att utreda och utveckla ytterligare (förslag 6.7). Ett exempel på en sådan fråga som utredningen ser kan bli en utmaning att hantera är hur tillgången till utbildningsplatser ska tryggas för elever på yrkesintroduktion utan att det påverkar tillgången till platser för behöriga elever. Skolverket ser också utmaningar när det kommer till att väga in arbetsmarknadens behov på både regional och nationell nivå. Beroende på hur konstellationerna i samverkansområdena ser ut behöver olika regionala behov vägas in. Det finns flera områden som utredningen kommer med förslag på men där Skolverket ska ta vid och utreda, utforma och realisera förslagen. Därför ser Skolverket att man i ett senare skede riskerar att upptäcka svårigheter som inte har belysts och därmed kanske inte går att förutsäga i nuläget.

Skolverket anser att tidsramarna för processen är av stor vikt samtidigt som vuxenutbildningen och gymnasieskolan har olika behov och förutsättningar. Skolverket erfar att kommunerna har ett behov av en god planeringshorisont. Det har tidigare kommit kritik från utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan med innebörden att det varit svårt att planera verksamhet till följd av alltför kortsiktiga beslut från Myndigheten för yrkeshögskolan. Regeländringar har gjort så att det nu finns möjlighet att inom yrkeshögskolan få beslut som gäller under längre tidsperioder. Vidare måste beslut om ramar samt beviljande av tillstånd för utbildningar göras med så långa tidsperspektiv att till exempel byggnationer eller materielinvesteringar för kostsamma utbildningar på gymnasial nivå inte riskerar att utebli.

Skolverket vill framhålla vikten av att den modell för planering och dimensionering som utredningen föreslår upprätthåller en balans mellan individens intressen, samhällets och arbetsmarknadens behov. Det är också viktigt att Skolverkets beslut om ramar konstrueras på ett sådant sätt att de även framöver medger en flexibilitet för huvudmannen, så att utbildningsutbudet snabbt kan ställas om efter lokala förutsättningar och behov. De beslutade ramarna behöver vara utformade så att de ger utrymme för att utbildningsutbudet kan anpassas efter oförutsedda händelser som snabbt kan förändra arbetsmarknadens behov eller elevernas efterfrågan.

Vidare framgår det inte i förslaget hur Skolverket ska hantera avvikelser från ramarna utan endast att myndigheten ska kommunicera det i framtida beslut. Skolverket menar att det bör finnas utrymme för en sådan hantering i författningarna. Särskilt om det är avvikelser som är föranledda av rimliga avvägningar från kommunens sida när något oförutsägbart har skett.

Slutligen vill Skolverket peka på att det är något oklart hur ett fjärde tekniskt år (Te4) och avvikelser i form av särskilda varianter och riksrekryteringar ska hanteras. Det kan finnas en risk att ansökningar om avvikelser från de nationella programmen ökar i de fall det nationella programmet dimensioneras ner. Beviljade avvikelser skulle då bli ett ännu starkare konkurrensmedel än vad som redan är fallet.

6.6.4 Kommuner och huvudmän för utbildning ska få lämna synpunkter innan Skolverket beslutar om ramar

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Eftersom det underlag om dimensionering som Skolverket ska besluta om kommer ha stor inverkan på kommuner och huvudmäns möjligheter att besluta om utbildning är den samverkan (att kommuner och huvudmän för utbildning ska få lämna synpunkter innan Skolverket beslutar om ramar) som utredningen beskriver av stor vikt. Någon möjlighet att överklaga Skolverkets beslut om ramar finns inte.

Den möjlighet att överklaga som finns och som rör dimensioneringen är besluten om tillstånd för enskilda huvudmän. Det framgår dock inte hur Skolverkets ramar ska hanteras i överklaganden och om det ska gå att åberopa att Skolinspektionens tolkning av Skolverkets ramar skulle vara inkorrekt eller om själva ramarna i sig ska kunna ifrågasättas. En part skulle till exempel kunna åberopa att Skolverket inte haft tillgång till all nödvändig information för sitt rambeslut eller att Skolverket inte beaktat information som framförts i samverkan. Skolverket önskar ett förtydligande om hur myndighetens ramar, som Skolinspektionen ska utgå ifrån i sina beslut, ska hanteras vid ett överklagande av tillstånd för en enskild huvudman.

6.6.5 Kommunerna ska följa de regionala ramarna för utbildning i gymnasieskolan

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. I utredningen ges olika förslag på dimensioneringsmodeller där utredningen går olika långt i detaljeringsgraden. Oavsett är det Skolinspektionens beslut till enskilda huvudmän som ligger till grund för den information de offentliga huvudmännen ska få av Skolinspektionen, det vill säga hur många platser som samverkansområden ska erbjuda.

Beroende på modell är det inte helt klart hur tydlig den information de offentliga huvudmännen får av Skolinspektionen kommer att vara, efter att de enskilda utbildningsanordnarna i ett samverkansområde fått sina tillstånd. Samtidigt ligger ansvaret på kommunen att följa de regionala ramarna för utbildning i gymnasieskolan. Eftersom de enskilda huvudmännen kan ändra antalet platser neråt, utifrån den beslutade maxgränsen, kan det bli svårt för de offentliga huvudmännen att se till att Skolverkets ramar följs. Särskilt för samverkansområden med en väldigt hög andel enskilda huvudmän. Detta gäller i alla fall för en modell med en lägre detaljeringsgrad i styrningen.

Skulle en modell istället genomföras där det exakta antalet platser justeras av Skolinspektionen blir det enklare för de offentliga huvudmännen att se till att Skolverkets rambeslut följs. Det är viktigt att det i en framtida granskning av hur ramarna följs tas hänsyn till vilka förutsättningar de offentliga huvudmännen har haft att anpassa sitt utbud efter hur de enskilda huvudmännen använder sina tillstånd. I denna fråga blir det tydligt hur detaljeringsgraden av Skolverkets ramar och förutsättningarna för Skolinspektionens granskning av hur ramarna följs är tätt sammankopplade.

6.6.6 Enskilda huvudmän för gymnasieskola ska ges godkännande i förhållande till utbildningsbehoven

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Det högsta antal utbildningsplatser som ett godkännande avser får ändras, bland annat utifrån uppdaterade ramar från Skolverket. Här skulle Skolverket vilja få ett tydliggörande av hur ett överklagande som innefattar klagomål på Skolverkets rambeslut, vilket använts

som underlag för Skolinspektionens beslut, ska hanteras. Här bör en utgångspunkt för Skolverkets ramar vara att de inte innehåller tolkningsmöjligheter. Det skulle riskera att bli komplicerat för Skolinspektionen när myndigheten fattar beslut om tolkningar behöver göras och att dessa tolkningar sedan kan ifrågasättas i ett överklagande.

6.6.9 Kommunernas utbud av sammanhållen yrkesutbildning i komvux ska följa Skolverkets ramar

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Förslaget bygger på att Skolverkets beslutade ramar för yrkesområden ska gå att bryta ner till sammanhållna yrkesutbildningar, så kallade yrkespaket. Skolverket tar fram nationella yrkespaket men det finns för närvarande även möjlighet för kommunerna att inrätta regionala yrkespaket. I dagsläget kan ett yrkespaket innehålla en rad kurser, från såväl yrkesämnen som vissa ämnen och gymnasiegemensamma ämnen. Vissa av kurserna kan också omfattas av en rätt för en elev att läsa kursen.

Skolverket noterar strävansmålet för erbjudande av utbildning som inte är regionalt dimensionerad yrkesutbildning eller rättighetsbaserad utbildning inom vuxenutbildningen. Här saknas ett djupare resonemang av vad sådan reglering får för effekter, hur det ska säkerställas att sådan utbildning bedrivs utifrån strävansmålet.

6.6.10 Utökade möjligheter att delta i yrkesutbildning i komvux

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Utredningen föreslår att det införs en möjlighet att fritt söka till sammanhållna yrkesutbildningar och enstaka yrkesinriktade kurser i komvux på gymnasial nivå som erbjuds inom det primära samverkansområde som den sökande är hemmahörande i.

Förslaget kan bidra till att ge ett större utbud av yrkesutbildning för den enskilde och ge kommunen en större rekryteringsbas som kan ge ett effektivare resursutnyttjande och ökade möjligheter till att genomföra utbildningar med tillräckligt elevunderlag.

Det är dock svårt att till fullo förutse konsekvenserna av förslaget. Men Skolverket ser en risk att bestämmelsen om att sökande tillhörande det primära samverkansområdet ska få förtur kan komma att begränsa möjligheterna för den enskilde till utbildning utanför det primära samverkansområdet.

Förslaget om alternativplats riskerar också att begränsa den enskilde individens möjlighet att få tillgång till utbildning inom önskat yrkesområde. Ett system med alternativplatser där hemkommuner bestämmer vilken utbildning som ska erbjudas tar inte full hänsyn till den personliga och ekonomiska investering som en utbildning är för en vuxen, vilket även påverkar sannolikheten att genomföra hela utbildningen.

6.7 Skolverket ska förbereda införandet och utarbeta förslag kring ramarnas konkreta utformning

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Förslaget innebär en styrning i flera steg, där Skolverket, Skolinspektionen och huvudmännen har olika ansvar och mandat. Skolverket kan dock se en brist i att den aktör som ska organisera och fastställa målsättningar för regionalt kompetensförsörjningsarbete inte finns med i förslaget. Myndigheten anser att regionalt utvecklingsansvarig har en viktig roll och bör därför beredas möjlighet att lämna synpunkter på planeringsunderlaget och preliminära ramar.

Skolverket noterar att det finns en rad viktiga frågor som rör ramarnas utformning och periodicitet som myndigheten ska få mandat att utreda och utveckla ytterligare. Det är emellertid svårt att förutse alla frågor som behöver lösas och vilka konsekvenser som Skolverkets vägval kan få.

6.8 Kvalitetshöjande insatser för yrkesutbildning i komvux

6.8.2 Arbetsplatsförlagt lärande ska ingå i all sammanhållen yrkesutbildning i komvux

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Skolverket ser positivt på att all sammanhållen yrkesutbildning inom komvux får ett krav på arbetsplatsförlagt lärande (APL) och att omfattningen av APL är flexibel utifrån både olika branschers och enskilda individers behov. Förslaget väcker dock ett antal frågor kring utbildningens likvärdighet om elever genomfört APL i skiftande omfattning.

6.8.3 Regionala branschråd ska ersätta yrkesråd

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Skolverket ser positivt på förslaget om regionala branschråd som bidrar till arbetsmarknadens kompetensbehov och utbildningens kvalitet. Skolverket har, precis som för gymnasieskolans lokala programråd, fått signaler om att vuxenutbildningens yrkesråd varierar i funktionalitet. Skolverket ser därmed en risk att även de föreslagna regionala branschråden kommer att skifta i kvalitet på liknande sätt. Utredningens förslag är att regionalt utvecklingsansvarig, Arbetsförmedlingen och representanter för branschområdet ska erbjudas att delta i de regionala branschråden. Skolverket menar att formuleringen ”erbjudas” riskerar att leda till att relevanta aktörer inte ingår i branschråden. För att minska risken för stora skillnader i kvalitet i branschråden bör utformning och uppgifter till råden vara tydliga.

6.9 Behov av fortsatt utredning

6.9.1 Nya verktyg för tillsyn och kvalitetsgranskning avgörande för en mer likvärdig gymnasial utbildning

Skolverket delar utredningens bedömning. Skolverket ser positivt på att samarbeta med Skolinspektionen i insatser som kan synliggöra och stärka kvaliteten i yrkesutbildning. Skolverket har varit delaktig i referensgruppen till Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning som utredningen hänvisar till. I granskningen fanns även branschrepresentanter delaktiga för att framförallt delge branschspecifika kunskaper och erfarenheter. Skolinspektionens granskning om yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning på entreprenad är ett annat exempel på hur Skolverket och Skolinspektionen kan samarbeta i frågor gällande kvalitet i yrkesämnen.

6.9.2 Gymnasieskolans utbildningar bör utvecklas

Skolverket delar utredningens bedömning och ställer sig positivt till att utveckla gymnasieskolans utbildningar. Av utredningen framgår att det finns ett flertal instanser som önskar att grundläggande behörighet ska ges på yrkesprogrammen. En sådan instans, förutom de som utredningen nämner, är de nationella programråden där frågan återkommande har lyfts i flera programråd.⁶ Utredningen redovisar att osäkerheten gällande att kunna läsa in högskolebehörighet på yrkesprogrammen är ett av de starkast vägande skälen till att elever inte väljer yrkesprogram. Skolverket menar att det, genom att elever skulle kunna känna sig garanterade att kunna läsa in högskolebehörighet på yrkesprogram, finns potential till frivillig förändring av elevernas efterfrågan i riktning mot att fler väljer yrkesprogram.

Skolverket ställer sig positivt till utredningens bedömning att överväga yrkesutbildningsinslag på högskoleförberedande program. Skolverket ser, liksom utredningen, en rad praktiska frågor som behöver utredas vidare. Just nu genomförs en försöksverksamhet med en handelsinriktning på ekonomiprogrammet som kommer att ge mer kunskap om hur yrkesinriktningar på fler högskoleförberedande program kan fungera i praktiken.

Skolverket instämmer vidare i att det utredningen kallar mellanformer mellan yrkes- och högskoleförberedande program skulle luckra upp den på pappret strikta uppdelningen mellan programtyperna. Detta skulle kunna ge eleverna en bredare grund att stå på och fler alternativ efter avslutad gymnasieutbildning. Även här finns praktiska frågor som behöver utredas vidare. Skolverket vill också framhålla att det i flera yrkesprogram redan är en betydande andel av eleverna

⁶ Skolverket (2015). *Samlad redovisning och analys inom yrkesutbildningsområdet 2015*. Rapport 427.

som väljer att gå vidare till högre studier. Det gäller exempelvis barn och fritidsprogrammet, naturbruksprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet.⁷

Skolverket delar utredningens bedömning att även introduktionsprogrammen ska ingå i en eventuell framtida utredning om utbildningsvägar inom gymnasieskolan. Skolverket konstaterar dock att delar av det utredningen beskriver kring framtida utbildningsvägar för elever som inte blivit behöriga till gymnasiet är möjligt att åstadkomma redan idag inom ramen för introduktionsprogrammet yrkesintroduktion.

6.10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser i reformens andra steg

Skolverket avstyrker utredningens förslag om att reformens andra steg ska träda ikraft den 1 januari 2025. Skolverket konstaterar att utredningen föreslår att Skolverket ska inleda förberedelserna för reformen om starkare statlig styrning av utbudet redan under 2021. Skolverkets beslut om ramar ska gälla för utbildning i komvux som inleds efter 2025 och i gymnasieskolan för utbildning som inleds höstterminen 2026. Detta innebär enligt förslaget att Skolverkets första beslut om ramar måste ges i januari 2025.

Utredningen pekar på att gymnasieskolan står inför stora behov av utbyggnad till följd av att antalet elever just nu ökar och kommer att fortsätta öka fram till 2028. Utredningen konstaterar också att utbyggnaden till stor del behöver vara genomförd innan Skolverket börjar besluta om ramar och reformens andra steg föreslås träda i kraft. Skolverket instämmer i utredningens bedömning att det är angeläget att de föreslagna planeringsunderlagen så snart det är möjligt bidrar till att stödja huvudmännen i den expansion av gymnasieskolan som är pågående eller nära förestående.

Skolverket anser dock att utredningens föreslagna tidplan inte medger någon tid för att pröva och följa upp de förändringar som införs i och med reformens första steg. Ett stegvis införande där reformens andra steg ligger längre fram i tiden skulle göra det möjligt att utvärdera utfallet av de förändringar som införs i reformens första steg, för att därefter avgöra om mer ingripande och långtgående förändringar behövs.

Utredningens förslag är omfattande och innebär genomgripande förändringar om de genomförs i sin helhet. Om riksdagen beslutar om ett ökat statligt inflytande vad gäller planering och dimensionering kommer ett omfattande utvecklingsarbete som involverar såväl huvudmän som Skolverket och andra myndigheter att ta vid. Skolverket befarar att det kan uppstå svårigheter som inte har belysts, vilket delvis är ofrånkomligt för den typ av förändringar som föreslås.

⁷ Skolverket (2020). *Etablering på arbetsmarknaden eller fortsatta studier år 2018 efter gymnasieskola*. Dnr 2020:231.

Av detta skäl ser Skolverket att en tidplan för ett eventuellt införande behöver vara mer långsiktig än utredningens förslag.

7 Förslag om finansiering och resursfördelning i gymnasieskolan

7.2.3 Ett kompensatoriskt schablonbelopp ska införas i gymnasieskolan

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Skolverket har i flera sammanhang fört fram att huvudmännen fördelar en för liten andel av de totala resurserna för skolan med hänsyn till elevförutsättningar. Resursfördelningen har en avgörande betydelse för möjligheterna att tillgodose barns och elevens rätt till utbildning och en undervisning av god kvalitet. Skolverket delar därmed utredningens bedömning att huvudmännen i större utsträckning behöver fördela resurser kompensatoriskt utifrån elevernas behov och förutsättningar.

Den modell för kompensatorisk resursfördelning som föreslås baseras på elevers meritvärden, vilket är rimligt med tanke på att meritvärde från grundskolan är den enskilda variabel som mest förklarar elevers sannolikhet att nå examen i gymnasieskolan. Med den kvartilmodell som föreslås är det viktigt med transparens gällande hur elever hanteras där uppgift om meritvärde från grundskolan saknas. Detta framgår inte av utredningens förslag. Att uppgiften saknas kan bero på flera olika saker, att eleven har skyddad identitet, att eleven inte har avslutat svensk grundskola, eller att uppgift om permanent personnummer saknas på grund av elevens migrationsbakgrund.

7.2.4 Huvudmän ska arbeta aktivt för en allsidig social elevsammansättning vid sina skolenheter

Skolverket tillstyrker utredningens förslag men efterfrågar vissa förtydliganden och överväganden i lagtexten. Det är av yttersta vikt att förtydliga för huvudmän hur bestämmelsen kan tillämpas i praktiken samt vilka medel som kan ses som lämpliga för att uppnå syftet.

Skolverket framförde i remissvaret på skolkommissionens betänkande att det är angeläget med ett fortsatt arbete i riktning mot en ökad social sammansättning i skolan och en eventuell reglering i skollagen.⁸ Skolverket pekade på vissa frågor som myndigheten ansåg behövde utredas vidare, bland annat utifrån rättssäkerhetsaspekter för eleverna. Skolverket avslöt därför det dåvarande förslaget om reglering i skollagen, liksom om tillägg i läroplanerna för rektorns ansvar.

⁸ Skolverket (2017). *Yttrande över Samling för skolan. Nationell strategi för kunskap och likvärdighet (SOU 2017:35)* Dnr 2017:725.

Utredningen har i betänkandet angett att det är i planeringen och lokaliseringen av utbudet av utbildning på en skolenhet huvudmännen ska verka för en social allsidig sammansättning. Skolverket antar att detta är en utformning som ämnar att lyfta tidigare lagda förslag från individnivå och ett försök att angripa problemet med segregation på en övergripande, strukturell nivå.

Paragrafens allmänna och något otydliga utformning gör Skolverket ser att det föreligger en risk att huvudmännen i tillämpningen kan komma att fatta beslut som i praktiken innebär åtgärder på individnivå. Utan närmre förklaringar i förarbetena riskerar bestämmelsen att tillämpas på ett sätt som inte är förenligt med elevernas grundläggande rättigheter och skydd mot diskriminering. Det kan här därför finnas ett behov av ytterligare förtydliganden och vägledning för huvudmännen.

7.3.3 Bidrag ska lämnas om motsvarande utbildning saknas på hemorten

Skolverket tillstyrker utredningens förslag. Skolverket noterar att utredaren tagit fasta på mycket av det som skrevs i Studiehjälpsutredningen.⁹ Skolverket ställer sig i grunden positivt till de förslag som utredaren lämnar, men menar att någon form av förtydligande kan komma att krävas när det gäller punkten 1. Som förslaget nu är formulerat ska även fortsättningsvis det nationella programmet och inriktningen ligga till grund för bedömning om motsvarande utbildning finns i elevens hemkommun eller inte.

Studiehjälpsutredningen pekade på att det för vissa yrkesutbildningar inom gymnasieskolan förelåg en problematik i att en inriktning kan ha flera yrkesutgångar, och att dessa kan vara vitt skilda från varandra. Som exempel ges inriktningen övriga hantverk på hantverksprogrammet och inriktningarna skog respektive djur på naturbruksprogrammet. De ansåg då att det inte var rimligt att neka elever vid sådana utbildningar inackorderingsstöd, och i stället hänvisa eleven till en utbildning med helt annat innehåll på hemorten.

Föreliggande utredning för ett resonemang kring detta och menar att de förändringar i nämnda program som regeringen nyligen beslutat till viss del åtgärdar de svårigheter som tidigare utredning pekat på. Skolverket vill här uppmärksamma att även om problemet kan antas ha minskat i volym genom dessa programförändringar, så ligger grundproblematiken att två till synes liknande utbildningar kan leda till väldigt olika yrkesutgångar kvar, och att detta bör tas i beaktande inför ett beslut.

⁹ SOU 2013:52. *Moderniserad studiehjälp*.

8 Konsekvenser

Ambitionshöjning i flera avseenden

I avsnittet 8.6.1 föreslås att Skolverket ska ges resurser för att utöka verksamheten med 30 årsarbetskrafter. Det omnämns också ett behov av en organisatorisk enhet som driver och samordnar arbetet med planeringsunderlag och ramar.

Ambitionshöjningen kommer att kräva utökade insatser jämfört med idag och det är därför bra att utredningen föreslår att resurserna ska utökas med 30 årsarbetskrafter. Hur och var arbetet mer i detalj ska genomföras är ännu oklart och det är därför osäkert om nivån med 30 årsarbetskrafter är rätt nivå. Skolverket befarar att det ansvar som föreslås åläggas Skolverket kan komma att kräva mer resurser än det som utredningen beräknat.

Nya datahanteringsuppgifter

Utredningens förslag innebär att myndighetens datainsamling behöver utvecklas. Detta gäller planerade studievägar och platsantal i gymnasieskola och för sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux. Utvecklingskostnaderna för detta har tidigare varit relativt låga. Utredningen menar att kostnaderna troligen kommer att bli högre än tidigare, eftersom insamlingen expanderas och kvalitetskraven och kraven på fullständighet ökar, men att dessa kostnader ska kunna tas inom ramen för verksamheten.

Skolverket menar att utvecklad datainsamling för planerade studievägar och platsantal i gymnasieskola och för sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux innebär ökade kostnader både under utvecklingsinitiativets gång och för den kommande förvaltningen. De utökade kostnaderna behöver sannolikt finansieras med utökade anslag.

Mindre omfattande statsbidragshantering

Från och med 2026 innebär utredningens förslag att Skolverket till stora delar ska upphöra att administrera statsbidraget för regionalt yrkesvux. Detta medför möjlighet till omfördelning av medel inom myndighetens ram. Dock kommer Skolverket under en övergångsperiod hantera statsbidrag för ersättning av kostnader för yrkesutbildningar som kombineras med sfö och SvA och för ersättningar till arbetsplatser och handledarutbildning för lärlingsutbildningar i komvux. Vidare betyder utredningens förslag att hanteringen av statsbidraget för lärlingsutbildningen bör bli mindre omfattande vilket också bör kunna frigöra medel.

Administrationen av statsbidragen för regionalt yrkesvux och lärlingsutbildning administreras idag med relativt begränsade resurser, vilket innebär att när bidragen upphör eller minskar kommer det vara relativt små resurser som frigörs för andra ändamål.

På Skolverkets vägnar

Peter Fredriksson
Generaldirektör

Anders Håkansson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har även chefsjuristen Eva Westberg, avdelningschefen Anna Westerholm, avdelningschefen Eva Durhán, avdelningschefen Kjell Hedvall och undervisningsrådet Peter Nyberg deltagit.